

GESPREKSNOTITIE

Ten behoeve van rondetafelgesprek inzake initiatiefwetsvoorstel Wet open overheid

Met belangstelling heeft de politie kennis genomen van het initiatiefwetsvoorstel van de leden Voortman en Schouw. In de informele consultatie is destijds vanuit voormalig politieregio Zeeland al een uitgebreide reactie gegeven op het voorstel en hier wordt ook naar verwezen in de Memorie van Toelichting. Deze reactie heb ik volledigheidshalve bijgevoegd.

De politie onderschrijft het standpunt dat burgers moeten beschikken over informatie om daarmee controle uit te kunnen oefenen op het bestuursorgaan. Dit past ook binnen het actieprogramma bureaucratie: *Minder regels meer op straat*, maar ook binnen het dienstverleningsconcept, zoals de politie dat hanteert. Inmiddels publiceert de politie haar bestuurskosten, kunnen burgers informatie over verkeershandhaving inzien, is op politie.nl/wob een themapagina gemaakt over de Wet openbaarheid van bestuur en wordt vanaf komende maand gestart met het periodiek publiceren van misdaadcijfers en prestatiecijfers met betrekking tot de bedrijfsvoering.

Wel is de politie een organisatie met een zeer bijzondere informatiepositie. Zo verzamelt de politie veel gegevens in het kader van haar toezichthoudende taken en opsporingstaken. Op basis van aangiftes en eigen waarneming wordt informatie verwerkt, veredeld en opgeslagen in computersystemen zoals BVH (Basis Voorziening Handhaving) en BVO (Basis Voorziening Opsporing), voordat dit in de vorm van een dossier aan een strafrechter wordt voorgelegd. Het voorstel wekt de indruk dat deze systemen onder de registerplicht (gaan) vallen. Ook verleent de politie specifieke soorten vergunningen op het gebied van wapenwetgeving en gebruik van explosieven. Deze informatie valt ook onder de reikwijdte van het voorstel, terwijl (actieve) openbaarmaking hiervan een veiligheidsrisico vormt voor betrokkenen en de samenleving. De politieorganisatie is van mening dat – gezien deze bijzondere informatiepositie – aanpassing van het initiatiefwetsvoorstel benodigd is.

De politie vraagt daarbij bijzondere aandacht voor de navolgende afbakeningsproblemen:

- De politie kent een eigen verwerkingsregime, de Wet politiegegevens (hierna: Wpg). Op basis van deze wet mag de politie geen informatie verstrekken aan derden en ook mag zij slechts voor in de wet benoemde doelen in systemen kijken. Verzoeken op grond van de Wob/Woo vallen echter niet onder dit regime. Desalniettemin is de hoogste bestuursrechter van oordeel dat wij de Wpg mogen inroepen, zij het slechts enkel wanneer wij aan kunnen tonen dat het om herleidbare persoonsgegevens gaat. Voor het overige dient de politie de documenten te beoordelen aan de hand van de Wob/Woo. De politie verwerkt echter informatie met als doel *'boeven te kunnen vangen'*. Dit is informatie die vaak toeziet op een voor de politie op dat moment nog onbekend persoon. In dat geval kan de politie dus niet aantonen dat het tot een persoon herleidbare informatie betreft, waardoor de Wpg geen bescherming kan bieden en deze gegevens volledig getoetst moeten worden aan de Wob/Woo. Gezien een Wob/Woo-verzoeker geen belang hoeft te stellen, kan de politie daarnaast niet verifiëren over welke (voor-) kennis de verzoeker beschikt, waardoor ogenschijnlijk *onschuldige* informatie, voor de verzoeker een ontbrekend puzzelstuk kan zijn, met alle gevaren van dien. De politie is dan ook van oordeel dat de Woo niet van toepassing moet zijn op dergelijke documenten.
- De politie verwerkt informatie in opsporingsdossiers. Deze dossiers vallen onder de Woo. Zodra dezelfde documenten echter ingezonden zijn en aan de strafrechter worden voorgelegd, worden die documenten op grond van het Wetboek van Strafvordering integraal uitgezonderd van de Woo. Dit leidt tot de situatie dat wanneer iemand vroeg in het onderzoek een verzoek om informatie doet informatie zou moeten krijgen die hem kort erna integraal onthouden zal worden. Een soortgelijke situatie doet zich overigens ook voor bij klachtdossiers die bij de ombudsman in behandeling zijn. In de Woo is daarvan bepaald dat

de onderliggende stukken niet openbaar hoeven worden gemaakt. Daarbij is echter niet onderkend dat een exemplaar van het klachtdossier ook onder het bestuursorgaan berust. Niet in te zien valt waarom op dat moment wel informatie deels openbaar moet worden gemaakt met het gevaar dat de klachtbereidheid afneemt.

Ook vraagt de politie uw aandacht voor de in het initiatiefwetsvoorstel voorgestelde beslistermijn van twee weken, genoemd in artikel 4.4. Voor de grootste hoeveelheid Wob/Woo-verzoeken die door de politie worden afgehandeld - de zogenaamde verkeersverzoeken die wij eigenlijk onder het regime van de Wpg willen brengen nu dit verzoeken met een sterk geïndividualiseerd karakter zijn, maar waar de bestuursrechter dit niet sauveert - zal afhandeling binnen twee weken realistisch zijn.

Bij een groot aantal journalistieke verzoeken ligt dit anders. Deze verzoeken zijn vaak dermate omvangrijk en vergen veel coördinatie en afstemming, waardoor de termijn van vier weken genoemd in de huidige Wet openbaarheid van bestuur (Wob) al minimaal is. De coördinatie en afstemming is gelegen in het feit dat de politie op grond van de Politiewet onder verantwoordelijkheid van diverse bevoegd gezagen taken uitvoert. Deze bevoegde gezagen dienen dan ook bij de afwikkeling betrokken te worden. Op dat vlak adviseren wij dan ook aansluiting te zoeken bij de termijnen en bepalingen zoals genoemd in het huidige wetsvoorstel *Voorkomen misbruik van de Wob*, en die op te nemen in het initiatiefwetsvoorstel.

Het voorstel om de Woo los te koppelen van de dwangsomregeling en om de bestuursrechter mogelijkheden te geven om bij beroep wegens niet tijdig beslissen af te zien van een proceskostenvergoeding onderschrijven wij van harte.

Tevens stelt de politieorganisatie vraagtekens bij artikel 5.3 waarin is bepaald dat informatie ouder dan vijf jaar in principe openbaar dient te worden gemaakt. Over elk opgevraagd informatieonderdeel dient dan telkens vijf jaar later door het bestuursorgaan gemotiveerd te worden waarom de in de Woo benoemde belangen ondanks het tijdsverloop zwaarder wegen dan het algemeen belang van openbaarheid. Dit betekent een enorme lastenverzwaring voor een bestuursorgaan en past zeker niet in het actieprogramma bureaucratie: *Minder regels meer op straat*. Daarbij heeft de politieorganisatie veelvuldig te maken met informatie die na vijf jaar nog immer van belang is in het kader van de bewaking van de openbare orde en/of in het kader van haar opsporingstaak. De vraag is daarbij ook hoe deze bepaling zich verhoudt tot vernietigingstermijnen zoals opgedragen in de Wpg en/of de Archiefwet.

Daarnaast wordt in dit initiatiefwetsvoorstel het basisprincipe van de Wob '*openbaar voor de een, is openbaar voor een ieder*' verlaten. Met artikel 5.5 wordt beoogd, specifieke informatieverstrekking aan belanghebbenden te regelen. Dit individueel inzagerecht hoort echter niet thuis in dit initiatiefwetsvoorstel. Dit is reeds afdoende geregeld in daarop toegesneden wetgeving zoals de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp), de Wet politiegegevens (Wpg) en de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens (Wjsg). Door opname hiervan in het initiatiefwetsvoorstel wordt een doublure geschapen, waar men in de praktijk veel problemen van gaat ondervinden. Er moet gewoonweg duidelijkheid komen of een informatieverstrekking nu op basis van de Woo of op basis van de bijzondere regeling plaatsvindt.